

Mobilització veïnal a Almenar per recaptar fons per restaurar l'església

El cost de les obres és de 207.000 euros i en falten 24.000

Un grup de veïns d'Almenar (Segrià) han decidit posar fil a l'agulla per evitar que l'església del poble, una de les més emblemàtiques del Segrià i declarada Bé Cultural l'Interès Nacional (BCIN) el 2010, continuï degradant-se. S'acaben de constituir formalment com a associació i a partir del setembre començaran les activitats per recaptar fons per restaurar un temple que, més enllà de consideracions religioses, es valora com un símbol de la localitat.

El llum d'alarma es van encendre al juny, quan el despreniment d'una peça ornamental de la cúpula va obligar a restringir l'accés a una part de l'interior de l'església. Des d'aleshores, la zona de davant de l'altar situada just sota la volta està encerclada per tanques de l'Ajuntament que impedeixen el pas.

A més, l'incident va tenir lloc pocs mesos després de l'impactant esfondrament del campanar de l'església d'un altre poble del Segrià, Rosselló, situat a uns 13 quilòmetres d'Almenar. La nova entitat, amb el nom d'Associació Cultural Àngel d'Almenar (ACADA), té l'objectiu de recaptar els 24.000 euros que resten per completar el pressupost de les obres, que és d'uns 207.000 euros.

De moment, la parròquia ja ha recollit més de 16.000 euros d'aportacions de fidels però l'associació es presenta com una alternativa laica i apolítica per sumar esforços amb l'objectiu comú de preservar el patrimoni històric de la població.

L'església de l'Assumpció de Santa Maria d'Almenar, construïda entre els segles XIV i XVIII i que barreja l'estil gòtic i el barroc, fa anys que espera una restauració integral perquè hi ha parts que estan molt degradades.

Ara mateix hi ha dues actuacions que són prioritàries: la restauració de la cúpula -molt afectada per humitats- i la reparació d'una gran escletxa que ha aparegut a la paret de l'escala que puja al campanar i que ha obligat també a restringir el pas a una part de l'exterior del temple per precaució.

La restauració del cimbori s'estima que costarà uns 207.000 euros. Poc més de la meitat, 107.000, els ha d'aportar la Generalitat a través d'una subvenció de l'1% cultural. 60.000 els sufragarà la parròquia a través d'un préstec avalat pel Bisbat de Lleida, i fins a finals d'aquesta setmana s'havien reunit uns 16.000 euros més aportats per feligresos. Entre la parròquia i la nova associació s'intentaran recaptar els 24.000 restants.

Aquesta tasca pot durar uns mesos però, segons el rector d'Almenar, Jaume Pons, mentrestant començaran els treballs més urgents per "eliminar el perill" de nous despreniments.

El rector assegura que, un cop passat l'estiu, la neteja dels elements de la cúpula que puguin caure es farà de forma "imminent" amb una grua especial que es pot elevar fins a 35 metres, de manera que aquesta tardor ja es podrien retirar les tanques de la part de l'església que queda just sota la volta.

Paral·lament, aquesta tardor l'Ajuntament es farà càrrec de les obres per reparar l'escletxa de

l'escala del campanar, pressupostades en uns 30.000 euros, segons ha explicat l'alcaldesa Teresa Malla.

En una inspecció, tècnics del Departament de Cultura van alertar del perill que suposava la bretxa - que podria derivar en desprendiments a l'exterior- i, per tant, el consistori assumirà el cost dels treballs, tot i que espera rebre ajuts de la Diputació de Lleida a través de l'Institut d'Estudis Ilerdencs.

El rector afirma que, un cop restaurat el cimbori i l'esclatxa, l'estructura de l'església és "molt sòlida", però tothom coincideix que l'ideal seria posar en marxa un pla més ambiciós per restaurar totes les parts degradades del temple.

En aquest sentit, aquesta setmana el Centre d'Estudis Comarcals del Segrià (CECS) ha emès un comunicat on reclama a totes les parts implicades que abordin d'immediat les actuacions d'emergència per garantir la seguretat al santuari però també un projecte a mig i llarg termini per consolidar els pilars i murs exteriors més deteriorats i eliminar estructures afegides. Tot això, quan fa "més de trenta anys que no s'hi han dut a terme obres de relleu".

Implicació dels veïns

L'Associació Cultural Àngel d'Almenar -en referència a la figura de l'àngel que corona el campanar de l'església- ha nascut amb una dotzena de socis però esperen sumar-ne més després de la presentació oficial que faran d'aquí a tres setmanes al local social del poble, coincidint amb el retorn de vacances de la majoria de veïns.

Segons la secretària de l'entitat, Judit Mellado, dilluns passat ja van formalitzar la inscripció al registre i ara estan pendents de crear un número de compte propi, independent del que té la parròquia, ja que creuen que d'aquesta manera poden arribar a persones que no tenen una motivació religiosa.

A banda de vendre material i organitzar activitats per recaptar diners, l'associació també vol optar a aconseguir ajuts a través de programes culturals d'entitats bancàries o dels governs català i espanyol. Ja estan presents a les xarxes socials amb perfils a Facebook, Twitter i Instagram, on han començat un concurs fotogràfic.

Mellado ha comentat que ara per ara no iniciaran cap campanya de micromecenatge a través de plataformes on-line perquè creuen que poden aconseguir els 24.000 euros més urgents en un termini relativament curt. Tot i això, no ho descarten per a accions futures ja que la tasca de l'entitat "no té forma d'sprint sinó de marató".

La secretaria de l'associació recorda que el temple "és dels més bonics de la comarca i està catalogat com a BCIN" i, a més, "forma part de l'skyline del nostre poble; és la nostra església, la volem conservar i no volem que caigui".

En el mateix sentit, una de les sòcies fundadores, Rosa Pociello, comenta que "la gent d'Almenar ens la considerem nostra" i, com a exemple, destaca que com a mínim vuit associacions diverses de la localitat tenen l'església al seu logo, des del club de futbol al dels jubilats. "Fa anys que veiem que l'església es va degradant i alguna cosa s'hi ha de fer", afegeix, i confia aconseguir la implicació dels veïns, "perquè consideraran que val la pena".

El poble té uns 3.500 habitants. Tant l'alcaldesa, Teresa Malla, com el rector d'Almenar, Jaume Pons, han agraït la resposta de fidels i veïns per "fer pinya" per aconseguir la restauració del santuari. Aquest és l'objectiu prioritari però l'horitzó de la nova entitat és treballar per recuperar i conservar també altres elements del patrimoni local.

Rosselló, pendent del concurs d'idees i del finançament per reparar l'església

En el cas de Rosselló, l'Ajuntament preveu convocar al setembre el concurs d'idees per reconstruir l'església després de l'esfondrament del campanar el passat 29 de gener. Les obres es faran es dues fases.

La primera consistirà a reparar la coberta i cobrir el temple, una actuació prioritària per evitar que entri l'aigua de la pluja i les parts que van quedar dretes es continuïn degradant per la humitat. Els treballs costaran uns 120.000 euros. Segons ha explicat l'alcalde, Josep Abad, el consistori espera disposar del projecte a l'octubre i començar les obres a principis del 2017, de tal manera que a la primavera de l'any que ve l'església ja pugui tornar a acollir activitat.

La segona fase serà la reconstrucció del campanar, que es preveu que s'aixequi amb l'interior de formigó i totxana i l'exterior recobert de pedra artificial. En aquest cas, el pressupost és d'uns 280.000 euros i encara no hi ha terminis. La decisió de reparar l'església original la van prendre a finals de juny representants de la Generalitat, la Diputació de Lleida, l'Ajuntament de Rosselló i el Bisbat de Lleida.

En un primer moment també s'havia plantejat l'opció d'enderrocar-la i construir-ne una de nova. De moment encara queda per determinar com es repartiran el finançament entre totes les parts implicades. Abad ha deixat clar que si es demana a l'Ajuntament que hi faci una aportació substancial sotmetrà la decisió a una consulta popular. Tampoc es descarta engegar una campanya de donacions.

Mobilització també per a l'ermita de Pedra d'Àger

Un precedent recent de mobilització popular per salvar un element patrimonial molt estimat és el de l'ermita de Pedra d'Àger (Noguera), que al maig va estrenar la teulada restaurada gràcies a una campanya de micromecenatge. Els treballs van costar uns 16.000 euros i uns 7.000 es van recaptar gràcies a les petites donacions de mecenes anònims.